

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege.
A hivatalos közzétételre az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/1750/2025.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság a babaváró támogatásról szóló 44/2019. (III. 12.) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdés a) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

Indokolás

I.

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó a babaváró támogatásról szóló 44/2019. (III. 12.) Korm. rendelet (a továbbiakban Babaváró Kr.) 2025. január 1-jétől hatályos – a babaváró támogatásról szóló 44/2019. (III. 12.) Korm. rendelet módosításáról szóló 437/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban MódKr.) 1. §-ával megállapított – 4. § (1) bekezdés a) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján. Az indítványozó szerint a támadott jogszabályi rendelkezés sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, L) cikk (1) bekezdését, Q) cikk (2) bekezdését, I. cikk (3) bekezdését, II. cikkét, valamint XV. cikk (2) bekezdését.
- [2] 2. Az indítványozó eredeti indítványában a következőket adta elő.
- [3] 2.1. Az indítványozó előadása szerint első gyermeke születésekor „még nem álltak fenn azok a feltételek, amelyek lehetővé tették volna a Babaváró hitel igénybevételét”. Második várandóssága a 12. hét előtt megszakadt. 2025 januárjában ismét várandós lett, azonban a Babaváró Kr. hatályos – az indítványban konkrétan meg nem jelölt – 2025. január 1-jével hatályba lépett rendelkezése szerint 35. életvének betöltése miatt nem felel meg a jogszabály által támasztott életkori feltételnek. Ez az indítványozó szerint közvetlen és aktuális jogsérelmet idéz elő, és diszkriminatívnak tartja a szabályozást egyrészt az anya életkora miatt, másrészt azért, mert a jogszabály olyan üzenetet közvetít, hogy gyermeke „kevesebbet ér az állam

szemében”. Az indítvány szerint a gyermekvállalás támogatása, valamint az állami támogatásokhoz való hozzáférés egyenlősége széles körben érint társadalmi csoportokat. Álláspontja szerint a szabályozás nem veszi figyelembe azt a társadalmi realitást, hogy sok nő 35 éves kor fölött vállal gyermeket „gyakran nem önhibájából”. A 2025. január 1-jével hatályba lépett jogszabályváltozás önkényesen húzta meg az életkori határt, ezzel életkor alapján egy egész csoportot zár ki a támogatásból anélkül, hogy annak objektív, észszerű és arányos indoka volna. Ez sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését. Az Alaptörvény II. cikkét azért sérti, mert azt az üzenetet közvetíti, hogy az idősebb nők gyermekvállalása kevésbé támogatandó, illetve, hogy a fiatalabb anyák gyerekei értékesebbek. Ugyanezen okból ellentétes a EJEE 8. és 14. cikkével is a támadott rendelkezés az Indítványozó szerint. A szabályozás összességében figyelmen kívül hagyja a magasabb életkorban történő gyermekvállalás objektív társadalmi okait.

- [4] A szabályozás sérti az indítvány szerint az arányossági tesztet, mert nincs igazolt észszerű és szükséges indoka, ami a diszkriminációt igazolná.
- [5] Az indítvány hivatkozott a kellő felkészülési idő megsértésére, így különösen azok esetében, akik élni kívántak a támogatással, de időközben betöltötték 35. évüket.
- [6] Az indítvány szerint a szabályozás kvázi visszaható hatállyal bír, mert akik a korábbi szabályozás alapján készültek a támogatás igénybevételére, azokat méltánytalanul fosztja meg ennek lehetőségétől.
- [7] Végül arra is hivatkozott az indítvány, hogy a szabály a méltányosság követelményét is sérti, mert figyelmen kívül hagyja az egyéni élethelyzeteket és a gyermekvállalás valós körülményeit.
- [8] 2.2. Az Alkotmánybíróság főtárgya felhívta az indítványozót indítványa kiegészítésére, mivel az nem jelölte meg pontosan a támadott jogszabályi rendelkezést, továbbá nem tartalmazott kellő alkotmányjogi szempontú indokolást arra nézve, hogy a támadott jogszabály az Alaptörvényben biztosított jogait mennyiben és miért sérti. A főtárgy tájékoztató levelében ismertette az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásának feltételeit, utalva a 33/2012. (VII. 17.) AB határozat megállapításaira.
- [9] 2.3. Az indítványozó határidőben előterjesztett indítvány-kiegészítésében – a támadott jogszabályi rendelkezés pontos megjelölése mellett – az alábbiak szerint pontosította eredeti indítványa kérelmét. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének sérelme körében arra hivatkozott, hogy a támadott szabályozás különbséget tesz a 35 év alatti és feletti, azonos helyzetben lévő (gyermeket vállalni kívánó) nők között és indokolatlanul kizárja a 35 év felettieket a támogatásból. A különbségtételnek nincs objektív, arányos és alkotmányos célt szolgáló indoka, a családalapítás állami támogatása tekintetében az életkor nem lehet legitim kizáró ok az indítvány szerint.

- [10] Az Alaptörvény II. cikkének sérelme körében a szabályozás az egyén családtervezésre vonatkozó önrendelkezési jogát korlátozza aránytalanul és önkényesen a 35 év feletti nők támogatásból való kizárásával, mivel figyelmen kívül hagyta azokat az élethelyzeteket, amelyek miatt egy nő később vállal gyermeket.
- [11] Az Alaptörvény L) cikk (1) bekezdésének sérelmét abban jelölte meg, hogy a korhatár csökkentésével szűkül a támogatásban részesülők köre, ami sérti az állam kötelezettségét a család védelmére és támogatására, amely korosztálytól függetlenül kötelezi az államot.
- [12] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét azzal indokolta, hogy a támogatásra való jogosultság korhatárának drasztikus csökkentésével sérült a fennálló szabályozás stabilitásával szembeni bizalom (jogbiztonság elve). Emellett a rövid felkészülési idő biztosítása sérti a kiszámíthatóságot, mivel „az érintettek terveit lehetetlenné tette”.
- [13] Az indítványozó személyes érintettségét illetően – kiegészítve az eredeti indítványában szereplő okokat – előadta, hogy a támogatásból történt kizárása súlyosan érintette családalapítási lehetőségeit, mivel „más állami támogatási forma számomra nem elérhető”. A jogsérelem közvetlenségét illetően arra hivatkozott, hogy az életkora alapján zárják el a támogatástól, így jogorvoslati lehetősége nincs.
- [14] Mindezek alapján kérte a támadott rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, valamint annak megállapítását, hogy átmenetileg a „2024. évi szabályozás (41 éves korhatár)” alkalmazandó mindaddig, amíg új, alkotmányos rendelkezés nem születik”.
- [15] 3. A Kulturális és Innovációs Minisztérium családokért felelős államtitkára *amicus curiae*-t terjesztett elő.

II.

- [16] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett, érdemben vizsgált rendelkezései:

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

- [17] 2. A Babaváró Kr. indítvánnyal támadott rendelkezése:

„4. § (1) A kölcsönszerződés megkötését a házaspár – együttes igénylőként – akkor igényelheti, ha a kölcsönkérelem benyújtásának időpontjában

a) a feleség betöltötte a 18. életévét, de még nem töltötte be a 35. életévét, [...]”

III.

- [18] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [19] 1. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett rendelkezések hatálybalépésétől számított száznolcva napon belül lehet írásban benyújtani [Abtv. 30. § (1) bekezdés]. A Babaváró Kr. indítvánnyal támadott rendelkezése 2025. január 1-jén lépett hatályba. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt 2025. június 30. napján küldte meg az Alkotmánybíróságnak. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, ezért a hivatkozott törvényi feltételnek a panasz megfelel.
- [20] 2. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése értelmében alkotmányjogi panasz Alaptörvényben biztosított jog sérelmére alapítható.
- [21] 2.1. Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény B) cikkére, azt állítva, hogy a Babaváró Kr. 4. § (1) bekezdésével összefüggésben nem állapított meg átmeneti rendelkezést, annak bevezetésére rövid felkészülési idővel került sor. Az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlata értelmében az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén {ld. pl. 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]} – lehet alapítani. Mivel az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódó kifogásai a fentiek szerint megjelölt, egyik kivételes esetnek (kellő felkészülési idő) megfelelnek, a támadott jogszabályi rendelkezés alaptörvényellenessége vizsgálatának az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben helye volt.
- [22] 2.2. Az Alaptörvény L) cikkével összefüggésben rámutat az Alkotmánybíróság, hogy e rendelkezés alkotmányos célként határozza meg a család védelmét, amelynek egyik fontos eleme a szülő-gyermek viszony védelme {25/2022. (X. 26.) AB határozat, Indokolás [33]}, az Alaptörvény L) cikk (3) bekezdése pedig a sarkalatos szabályozás kötelezettségét rögzíti a családok védelme érdekében {3534/2021. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [25]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában az Alaptörvény L) cikke az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából nem minősül az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának, így annak sérelmére alkotmányjogi panasz nem alapozható {3244/2024. (VII. 5.) AB határozat, Indokolás [16], legutóbb: 1028/2026. (I. 26.) AB végzés, Indokolás [25]}. Ugyancsak nem hordoz az Alaptörvényben biztosított

jognak minősíthető tartalmat az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdése {3086/2025. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [20]}.

- [23] 2.3. Az Alaptörvény indítványban felhívott I. cikk (3) bekezdése az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében nem Alaptörvényben biztosított jogról rendelkezik, ezért arra alkotmányjogi panasz nem alapítható {lásd például: 3401/2022. (X. 12.) AB végzés, Indokolás [8], 3320/2025. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [24]}.
- [24] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény L) cikke, Q) cikk (2) bekezdése, valamint I. cikk (3) bekezdése sérelmét állító részében – mivel nem Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozott – nem felel meg az Abtv. 26. § (2) bekezdésben foglalt követelménynek.
- [25] 3. Az Alkotmánybíróság ezt követően az indítványozó érintettségét vizsgálta.
- [26] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti kivételes panasz eljárás akkor kezdeményezhető, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette. A kivételes panasz esetében – mivel az közvetlenül a norma ellen irányul – különös jelentősége van az érintettség vizsgálatának, mert az indítványozó alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális sérelme különbözteti meg a kivételes panaszt az *actio popularis*-tól.
- [27] Az Alkotmánybíróság az érintettség kritériumai kapcsán a következőket állapította meg: „A személyes érintettség az érintett saját alapjogában való sérelmét jelenti. [...] Ha a norma címzettje harmadik személy [...], a személyes érintettség követelménye akkor teljesül, ha az indítványozó alapjogi pozíciója és a norma között szoros kapcsolat áll fenn. [...] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése által kifejezetten nevesített közvetlenség követelménye szempontjából az a meghatározó, hogy a kifogásolt jogszabály maga érinti-e az indítványozó alapjogát. Ha a jogszabály érvényesüléséhez konstitutív hatályú végrehajtási aktus szükséges, az indítványozónak először a jogsértést közvetlenül megvalósító államhatalmi aktust kell megtámadnia, amelyet követően lehetővé válik a norma közvetett vizsgálata is. [...] Az aktuális érintettség követelménye azt jelenti, hogy az érintettségnek az alkotmányjogi panasz benyújtásakor fenn kell állnia.” {Először 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]–[31], megerősítette: 3123/2015. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [28] 3.1. A személyes érintettség kapcsán az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. A személyes érintettség az érintett saját alapjogában való sérelmét jelenti. Ezzel összefüggésben az Abtv. 52. § (4) bekezdése rögzíti, hogy az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia, továbbá az Abtv. 52. § (6) bekezdése alapján az indítvány mellékleteként meg kell küldeni az Alkotmánybíróság részére azokat a dokumentumokat, amelyek az indítványban foglaltakat igazolják.

- [29] Az indítványozó az érintettségét a várandósságát igazoló orvosi dokumentumokkal igazolta. Az Alkotmánybíróság ez alapján megállapította, hogy mivel az indítványozó a támadott rendelkezések címzettjének minősül, ezért a személyes érintettsége fennáll.
- [30] 3.2. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban azt vizsgálta, hogy az indítványban állított jogsérelem közvetlenségének feltételei fennállnak-e. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján akkor terjeszthető elő alkotmányjogi panasz, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette. Az érintettség közvetlen és aktuális voltát illetően az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a]z érintettség abban az esetben is megállapítható, ha jogszabály alkalmazására, érvényesítésére szolgáló cselekmények még nem történtek, de jogszabály erejénél fogva olyan jogi helyzet keletkezett, amelyből egyértelműen következik, hogy a panaszolt jogsérelem közvetlenül belátható időn belül kényszerítően bekövetkezik” {4/2018. (IV. 27.) AB határozat, Indokolás [28]}.
- [31] Az indítványozó ezzel összefüggésben arra hivatkozott, hogy a támadott rendelkezés alapján elzárják a támogatás igénybevételétől és jogorvoslati lehetősége nincs.
- [32] Az Alkotmánybíróság annak megállapítása érdekében, hogy a közvetlen hatályosulás kritériuma teljesül-e, megvizsgálta az indítvánnyal érintett jogszabályi rendelkezést.
- [33] A Babaváró Kr. indítvánnyal támadott rendelkezésének Módrkr.-rel megállapított szövege szerint az igénylő házaspár akkor kérelmezheti a támogatást, ha benyújtása időpontjában „a) a feleség betöltötte a 18. életévét, de még nem töltötte be a 35. életévét,“. Ezen túlmenően a jogosultsági feltétel alkalmazásról úgy rendelkezett a jogalkotó, hogy: „40. § E rendeletnek a babaváró támogatásról szóló 44/2019. (III. 12.) Korm. rendelet módosításáról szóló 437/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Módr10.) 1. §-ával megállapított 4. § (1) bekezdés a) pontját a Módr10. hatálybalépését megelőzően benyújtott és még el nem bírált kérelmek alapján a Módr10. hatálybalépésekor még folyamatban lévő – a 8. § szerinti jogorvoslati eljárás esetén végleges hatósági döntéssel, illetve perindítás esetén jogerős bírósági határozattal még le nem zárt – eljárásokra is alkalmazni kell.”
- [34] A Babaváró Kr. 1. § (1) bekezdése alapján a kamattámogatás és a gyermekvállalási támogatás akkor igényelhető, ha annak feltételei fennállnak. Vagyis nem alanyi jogon járó támogatási formáról van szó, hanem kérelem alapján vehető igénybe: a Babaváró Kr. 5. § (1) bekezdése alapján a hitelintézetnél nyújthat be az igénylő kölcsönkérelmet. A hitelintézet vizsgálja az igénylők hitelképességet, illetve a kölcsönszerződés megkötésére való jogosultságot. Ha a Babaváró Kr. 4. § (1)-(3) és (5) bekezdése szerinti igénybevételi feltételek nem teljesülése miatt a hitelintézet a kölcsönkérelmet elutasítja, az igénylők a kormányhivatalhoz fordulhatnak a feltételeknek való megfelelés megállapítása iránt [Babaváró Kr. 8. § (1) bekezdés], ugyanakkor a

hitelintézetnek az igénylők hitelképességére vonatkozó döntését a kormányhivatal nem bírálhatja felül [Babaváró Kr. 3. § (3) bekezdés]. Ha a kormányhivatal azt állapítja meg, hogy az igénylők a Babaváró Kr. 4. § (1)-(3) és (5) bekezdése szerinti feltételeknek megfelelnek, a hitelintézet nem tagadhatja meg a kölcsönszerződés megkötését [Babaváró Kr. 8. § (3) bekezdés]. Miután a kormányhivatal a Babaváró Kr. 3. § (2) bekezdése alapján hatósági jogkörben jár el, döntése hatósági döntés, azzal szemben bírósági útnak van helye az Ákr. 114. §-a alapján, így akkor is, ha az igénylő a feltételeknek való megfelelés megállapítása iránti kérelmét a kormányhivatal elutasította [Babaváró Kr. 3. § (4) bekezdés].

- [35] Tekintettel arra, hogy a babaváró támogatások megállapítása nem közvetlenül a támadott rendelkezés alapján, hanem az igénylő kérelme és a hitelintézet kölcsönkérelemre vonatkozó döntése alapján történik, amellyel szemben a kérelem igénybevételi feltételeknek való megfelelés hiánya miatti elutasítása esetén közigazgatási hatósági eljárásnak van helye, megállapítható, hogy a közvetlen hatályosulás feltétele formálisan nem teljesül.
- [36] Ugyanakkor a feleség, mint igénylő életkora szerinti kötöttség – függetlenül attól, hogy a Babaváró Kr. mely időállapot szerinti életkori felső határt kellene alkalmaznia a hitelintézetnek vagy a kormányhivatalnak – olyan feltétel, amely minden igénylő esetében érvényesül. A Babaváró Kr. különböző időállapotai között ugyanis abban nincs eltérés, hogy minden esetben felső életkori határt szab a nőekkel szemben a támogatási jogosultságot illetően: különbség csak abban van, hogy ezt az életkori határt hol húzta meg a jogalkotó. Mivel az indítványozó – többek között – azt vitatja, hogy maga a támogatás igénybevételének felső életkori határa hozza létre a diszkriminációt az életkori felső határt el nem érő és az azt meghaladott nők között, ezzel egy olyan feltételt vitat, amely mérlegelést kizáró módon automatikusan érvényesül a Babaváró Kr. valamennyi időállapota esetében.
- [37] Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében a közvetlen érintettség akkor is megállapítható, ha ugyan formálisan hatósági intézkedésen keresztül érvényesül a panasszal támadott rendelkezés, de a támadott normát érvényre juttató hatósági döntés tartalmát a kifogásolt jogszabály előre, kógens módon meghatározza, így a döntés kialakításánál a hatóságnak érdemi mérlegelési, döntési joga nincsen, ezért a döntés elleni jogorvoslat nem tekinthető hatékonynak [ld. 3327/2022. (VII. 21.) AB határozat]. Az életkori felső határ olyan kógens feltétel, amely ugyan formálisan támadható jogorvoslat útján, azonban érdemi mérlegelés alapján nem felülbíráható, így közvetlenül hatályosul. Ezért az indítványozó közvetlen érintettsége fennáll.
- [38] 3.3. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti panasz esetében az Alkotmánybíróság vizsgálja továbbá a jogsérelem aktuális fennállását. A kivételes alkotmányjogi panasz kapcsán az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint „[n]em állapítható meg az indítványozó érintettsége akkor, ha a támadott jogszabályi rendelkezés az indítványozóval szemben nem került alkalmazásra, vagy annak hatályosulása őt

közvetlenül nem érintette (vagyis a jogsérelem nem következett be, nem aktuális).” {33/2017. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [33]–[35]}.

- [39] Az érintettség az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján akkor is aktuális, „ha jogszabály alkalmazására, érvényesítésére szolgáló cselekmények még nem történtek, de jogszabály erejénél fogva olyan jogi helyzet keletkezett, amelyből egyértelműen következik, hogy a panaszolt jogsérelem közvetlenül belátható időn belül kényszerítően bekövetkezik” {4/2018. (IV. 27.) AB határozat, Indokolás [28], ld. még 33/2012. (VII. 17.) AB határozat}.
- [40] A Babaváró Kr. támadott rendelkezései alapján az igénylő akkor nem köthet a Babaváró Kr. szerinti megállapodást, ha azt a hitelintézet elutasította. A támogatás igénybevétele a hitelintézethez benyújtott kérelem alapján lehetséges: az életkori feltétel az átmeneti szabályok alapján az igénylőre vonatkozó időállapot meghatározása miatt jogalkalmazási kérdés. A konkrét ügyben jogsérelem nem következhetett be, mivel az indítványozó támogatás iránti kérelemmel nem élt és a kifogásolt rendelkezést az indítványozóval szemben sem a hitelintézet, sem a kormányhivatal nem alkalmazta.
- [41] Ugyanakkor mivel a Babaváró Kr. eltérést nem engedő módon zárja ki a támogatásra jogosultak köréből azokat a házaspárokat, amelyek esetében a feleség meghatározott életkort betöltött, a kógens rendelkezésre figyelemmel a hitelintézetnek, illetve a kormányhivatalnak nincs mérlegelési lehetősége, s a hátrányos jogkövetkezmények orvoslására a bírósági út sem tekinthető hatékonynak, a jogsérelem ugyanis kényszerítően bekövetkezik. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ilyen esetben az indítványozó aktuális érintettsége megállapítható {3537/2021. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [29]; 3296/2022. (VI. 24.) AB határozat, Indokolás [20], 3128/2022. (IV. 1.) AB határozat, Indokolás [89]}.
- [42] A kifejtettek alapján az indítványozók személyes és közvetlen érintettsége tehát megállapítható.
- [43] 4. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdése alapján az indítvány elbírálására akkor van lehetőség, ha határozott kérelmet tartalmaz. Az indítvány pontosan megjelölte a támadott bírósági döntést és jogszabályi rendelkezést és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit.
- [44] A határozott kérelem követelménye magában foglalja, hogy az indítványnak egyértelműen elő kell adnia az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]. „Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig az indokolás hiánya {lásd pl.: 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]} az ügy érdemi elbírálásának akadálya” {lásd legutóbb: 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]}.

- [45] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján azt állapította meg, hogy az indítvány nem tesz eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pont szerinti követelménynek az Alaptörvény II. cikkére hivatkozó indítványi elem tekintetében, mivel önálló érvelést nem adott elő, tartalmilag ebben az összefüggésben is a 35 év feletti érintettek támogatásból való kizárásának diszkriminatív jellegét kifogásolta.
- [46] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, valamint XV. cikk (2) bekezdése sérelmét állító részében adott elő indokolást, ezért a továbbiakban azt vizsgálta, hogy az indítvány ezen elemében megfelel-e az Abtv. 29. §-ában foglalt követelménynek.
- [47] 5. Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [48] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmével összefüggésben az indítványozó azt állította, hogy a jogalkotó nem állapított meg átmeneti rendelkezéseket, ezért sérült a kellő felkészülési idő követelménye. Az indítványozó állításával ellentétben a Módkr. átmeneti rendelkezésként iktatta be a Babaváró Kr. 40. §-át, amely úgy rendelkezett, hogy a Babaváró Kr. Módkr.-rel módosított 4. § (1) bekezdés *a)* pontját, amely a korábbi szabályozáshoz képest felemelte a támogatás igénybevételére való jogosultság felső életkori határát, vagyis az érintetteknek nézve kedvezőbb szabályt vezetett be, a Módkr. hatálybalépése előtt benyújtott és még el nem bíralt igényekre is alkalmazni kell – ideértve a Babaváró Kr. 8. §-a alapján folyó, jogerős hatósági döntéssel, illetve jogerős bírósági határozattal még nem lezárt jogorvoslati eljárást, illetve pert. Erre tekintettel az indítvány ebben a részében nem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [49] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének sérelmét állító indítványi elem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetett fel, ezért ezen indítványi elem tekintetében érdemi alkotmányossági vizsgálatot folytatott le.

IV.

- [50] Az indítvány az alábbiak szerint nem megalapozott.
- [51] 1. A Babaváró Kr., szabályozási koncepciója szerint, a gyermekvállalás és a gyermeknevelés támogatása érdekében, állami támogatás igénybevételét teszi lehetővé a Babaváró Kr. alapján nyújtott kölcsönhöz kamattámogatás és

gyermekvállalási támogatás formájában, házaspárok számára, a Babaváró Kr.-ben meghatározott feltételek mellett. A két támogatási forma közös feltételei a Babaváró Kr. 4. §-ában kerültek meghatározásra. Ezek között kapott helyet az indítvánnyal támadott rendelkezés, amely a feleséggel szemben életkori feltételt állapít meg.

- [52] 1.1. A Babaváró Kr. indítvánnyal támadott 4. § (1) bekezdése kibocsátása óta többször is módosult. Az eredeti rendelkezés szerint akkor volt igényelhető a Kr. szerinti támogatás, ha a támogatás igénylésekor a feleség betöltötte a 18. életévét, de még nem töltötte be a 41. életévét.
- [53] 1.2. A babaváró támogatásról szóló 44/2019. (III. 12.) Korm. rendelet módosításáról szóló 303/2023. (VII. 11.) Korm. rendelet 2024. január 1-jével úgy módosította a szabályt, hogy a feltétel akkor teljesül, ha a feleség betöltötte a 18. életévét, de még nem töltötte be a 30. életévét.
- [54] Emellett – átmeneti rendelkezésként – beiktatta a Kr.-be a 36. §-t, miszerint: „36. § A babaváró támogatásról szóló 44/2019. (III. 12.) Korm. rendelet módosításáról szóló 303/2023. (VII. 11.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Módr7.) 4. § *b*) pontjával megállapított 4. § (1) bekezdés *a*) pontja helyett a 4. § (1) bekezdés *a*) pontjának a Módr7. hatálybalépését megelőző napon hatályos rendelkezését kell alkalmazni 2024. december 31. napjáig azokra az együttes igénylőkre, akik esetében a kölcsönkérelem benyújtásának időpontjában
a) a feleség betöltötte a 30. életévét, de még nem töltötte be a 41. életévét, és
b) legalább a 12. hetet betöltött várandósság fennáll, és ezt a 9. § (2) bekezdés *b*) pontjában foglaltak szerint igazolják, vagy az általuk történő örökbefogadás engedélyezése érdekében az illetékes gyámhivatalnál 2024. január 1. és december 31. között személyesen előterjesztették a kérelmüket, amit a gyámhivatal által készített jegyzőkönyv vagy kiadott hatósági bizonyítvány bemutatásával igazolnak.”
- [55] 1.3. A Babaváró Kr. 4. § (1) bekezdés *a*) pontját a babaváró támogatásról szóló 44/2019. (III. 12.) Korm. rendelet módosításáról szóló, 2025. január 1-jén hatályba lépett 437/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet ismételten módosította, ezúttal úgy, hogy a házaspár akkor kérelmezheti a támogatást, ha benyújtása időpontjában „*a*) a feleség betöltötte a 18. életévét, de még nem töltötte be a 35. életévét,”. Átmeneti rendelkezésként beiktatta a Kr.-be a 40. §-t: „40. § E rendeletnek a babaváró támogatásról szóló 44/2019. (III. 12.) Korm. rendelet módosításáról szóló 437/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Módr10.) 1. §-ával megállapított 4. § (1) bekezdés *a*) pontját a Módr10. hatálybalépését megelőzően benyújtott és még el nem bírált kérelmek alapján a Módr10. hatálybalépésekor még folyamatban lévő – a 8. § szerinti jogorvoslati eljárás esetén végleges hatósági döntéssel, illetve perindítás esetén jogerős bírósági határozattal még le nem zárt – eljárásokra is alkalmazni kell.”
- [56] A babaváró kölcsön igénybevételének felső életkori határa tehát a rendelet hatályba lépése - 2019. július 1. – óta háromszor módosult: a 41 éves felső életkori határ 2023.

december 31-ig, a 30 éves felső életkori határ 2024. december 31-ig volt hatályban, ami után 2025. január 1-je óta a 35 éves felső életkori határt vezette be a jogalkotó. Az indítványozó előadása szerint rá nézve a hatályos szabályozás szerinti 35 éves felső korhatárt kell alkalmazni.

- [57] 2. A gyermekek után járó ellátási formák, kedvezmények rendszere összetett. Az ellátások egy része társadalombiztosítási járulékfizetéstől függetlenül, a gyermek után jár, többnyire alanyi jogon (családtámogatási ellátások: mint anyasági támogatás, családi pótlék, gyermekgondozási támogatás), míg más ellátási formákat a társadalombiztosítási rendszeren belül a biztosított szülő(k) vehetik igénybe (mint csecsemőgondozási díj, gyermekgondozási díj, gyermeke otthongondozási díja, örökbefogadói díj, gyermekápolási táppénz, táppénz).
- [58] Ehhez képest a Babaváró Kr. a gyermekvállalás- és nevelés támogatása érdekében a szociális és társadalombiztosítási ellátási rendszerhez kapcsolódó kiegészítő jellegű speciális támogatási formának tekinthető, amelynek igénybevétele valamely hitelintézettel való kölcsönszerződés megkötésén túl számos feltételhez kötött. Ezek közé tartozik, hogy az igénylők magyarországi lakóhellyel rendelkezzenek, – néhány kivétellel – csak házaspárok lehetnek, akik esetében nem nyilvánvalóan lehetetlen a közös gyermekvállalás, feltétele a fennálló társadalombiztosítási jogviszony, a büntetlen előélet, hogy egyik házastársnak sincs köztartozása és a KHR-ben nyilvántartott tartozása sem. További feltétele a támogatás igénybevételének, hogy a kölcsön felvételéhez a hitelintézet hitelképesnek minősítse az igénylőket, vagyis olyan igénylők vehetik igénybe ezt a támogatási formát, akiket anyagi helyzetük és egyéb körülményeik alapján a hitelintézet is alkalmasnak minősít a kamattámogatott hitel felvételére.
- [59] A babaváró kölcsön tartalmilag szabad felhasználású és – az állami támogatáson keresztül – kamatmentes kölcsön, amelynek igénybevételére az igénylők egy hitelintézettel köthetnek kölcsönszerződést legfeljebb 11 millió forint összegig. A Babaváró Kr. ehhez a kölcsönhöz nyújt további támogatást az igénylő házaspárok által vállalt gyermekek számától függően. A támogatást a hitelintézet számolja el a Magyar Államkincstárral. Vagyis ez egy olyan támogatási forma, aminek az alapjául szolgáló szerződéssel az igénylők visszafizetési kötelezettséget vállalnak a hitelintézet felé a Babaváró Kr.-ben meghatározottak szerint, amelyre annak függvényében kapnak támogatást az államtól, hogy hány gyermeket vállalnak.
- [60] Ezen támogatási forma fókuszában tehát a hitelszerződés és a hitelfelvétel feltételeinek való megfelelés áll: az állam részben a hitel felvételéhez (amennyiben az díjmentes) és visszafizetéséhez nyújt támogatást a gyermekek számától függően.
- [61] Ezt támasztja alá az igényléssel kapcsolatos eljárás is, amelynek lényeges eleme az igénylők hitelképességének vizsgálata, amelyről a hitelintézet dönt, és amelynek felülvizsgálata nem kezdeményezhető a kormányhivatalnál, és így bíróság előtt sem.

- [62] A babaváró kölcsön lényeges eleme a magyarországi tartózkodás: ez feltétele a babaváró kölcsön igénylésének, illetve amennyiben a jogosultaknak megszűnik magyarországi lakcíme, nem élhetnek a törlesztés szüneteltetésére való jogukkal sem, a támogatást vissza kell fizetniük és a hitel piaci kamatozásúvá válik. Vagyis az igénylő házaspár legalább egyike köteles a törlesztés teljes tartama alatt Magyarországon élni.
- [63] Az ismertetett szabályozási konstrukció alapján az emelendő ki, hogy – szemben a szociális- és társadalombiztosítási alapú, az Alaptörvény XIX. cikkének végrehajtását célzó ellátásokkal – a Babaváró Kr. szerinti támogatás biztosítása nem következik kényszerítően az Alaptörvény valamely rendelkezéséből, vagyis azt a jogalkotó saját elhatározásán, – gazdaság- és társadalmpolitikai szempontokat is érvényesítő – mérlegelési joga alapján nyújtja. Az indítvány által felvetett diszkrimináció-tilalommal összefüggő kérdés tehát egy olyan támogatási formához való hozzáféréssel kapcsolatos, amelyet a jogalkotó *ex gratia* jelleggel nyújt, és amely így alapjogi védelmet nem élvez.
- [64] 3. Az indítványozó panaszát az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésére alapította.
- [65] 3.1. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésére akkor lehet hivatkozni, ha a diszkriminatívnak tekintett rendelkezések valamilyen alapjogot érintenek, és a megkülönböztetés e bekezdésben felsorolt valamelyik védett tulajdonságon alapul – azzal a kitételrel, hogy a felsorolás nem taxatív, hanem nyitott, az „egyéb helyzet” fordulatra tekintettel {27/2021. (XI. 5.) AB határozat, Indokolás [68]–[70]}.
- [66] A Babaváró Kr. 4. § (1) bekezdés a) pontja szerinti differenciálás az indítványozók által megfogalmazott érvek alapján nem köthető egyetlen, az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében – ideértve az egyéb helyzet szerinti megkülönböztetést is – nevesített tulajdonsághoz sem.
- [67] „Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése (...) egy nyílt felsorolást tartalmaz, ám ez a nyílt felsorolás korlátlanul nem bővíthető. Nem nyújt védelmet olyan személyeknek, akiket valamely szabály ugyan éppen hátrányosan érint, de mégsem diszkriminál. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében garantált diszkriminációtilalom ugyanis csupán olyan élethelyzeteket ölelhet át, amelyekben az emberek önazonosságát, identitását meghatározó lényegi tulajdonságuk miatt előítéllettel, vagy társadalmi kirekesztéssel néznek szembe. Vagyis a diszkriminációtilalom alkotmányos klauzulája elsődlegesen a társadalom személyben rejlő és tetszés szerint nem változtatható tulajdonság mentén elkülönülő csoportjainak védelmét szolgálja.” {3206/2014. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [27], idézi: a 3188/2017. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [19]}.
- [68] Mivel az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének két alkalmazási feltétele közül egyik sem teljesül, az Alkotmánybíróság a támadott jogszabályi rendelkezés

alkotmányosságát nem az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése, hanem az (1) bekezdésében foglalt általános jogegyenlőségi szabály alapján ítélte meg, figyelemmel az Alaptörvény XV. cikk e két bekezdése közti áttérésre vonatkozó gyakorlatára {lásd: 33/2019. (XI. 27.) AB határozat, Indokolás [72]}.

- [69] 3.2. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése alapján valamely megkülönböztetés alaptörvény-ellenessége akkor áll fenn, ha a jogszabály alkotmányos indok nélkül tesz különbséget a szabályozás szempontjából egymással összehasonlítható helyzetben lévő jogalanyok között {ld. pl. 10/2015. (V. 4.) AB határozat, Indokolás [19]}. Alkotmányjogi szempontból a különbségtétel abban az esetben minősül aggályosnak, ha a megkülönböztetésnek nincs tárgyilagos mérlegelés szerint észszerű indoka, vagyis az önkényes {lásd például: 33/2019. (XI. 27.) AB határozat, Indokolás [73]}. A diszkrimináció tilalma tehát azt követeli meg, hogy „a hasonló eseteket hasonlóan, míg a különböző eseteket különbözőképpen kell kezelni” {3073/2015. (IV. 23.) AB határozat, Indokolás [45]}.
- [70] 4. Az Alkotmánybíróság a Babaváró Kr.-ben szabályozott támogatási forma kapcsán megállapította, hogy annak biztosítása a jogalanyok számára nem következik az Alaptörvény valamely rendelkezéséből. A szabályozási konstrukció alapján a jogalkotó csak meghatározott életkorú házas nők esetében tette lehetővé, hogy házastársukkal közösen kedvezményes feltételekkel kössenek hitelszerződést gyermek vállalására tekintettel, feltéve, hogy a Babaváró Kr. szerinti további feltételeknek is megfelelnek.
- [71] Vagyis a jogalkotó döntése folytán az olyan házaspárok, ahol a feleség életkora meghaladja a Babaváró Kr. 4. § (1) bekezdés a) pontja szerinti életkori felső határt, nem köthetnek olyan kedvezményes feltételekkel hitelszerződést gyermek vállalására tekintettel, amelyet a Babaváró Kr. biztosít, akkor sem, ha az egyéb jogszabályi feltételeknek megfelelnek.
- [72] Miután a különbségtétel nem alapjogi, hanem egyéb helyzet – ti. kamattámogatott kölcsönszerződés megkötése egy hitelintézettel – szerinti különbségtételt valósít meg, ezért az Alkotmánybíróság az ún. észszerűségi teszt alapján azt vizsgálta, hogy a Babaváró Kr. szerinti megkülönböztetésének van-e tárgyilagos mérlegelés szerinti észszerű indoka, avagy az életkor szerinti különbségtétel önkényes-e.
- [73] A babaváró kölcsön társadalmi és gazdasági ösztönző jellegű juttatásnak tekinthető, amely – mivel alapjog érvényesülésének nem feltétele – bármikor módosítható, megszüntethető, annak függvényében, hogy a jogalkotó gazdaságilag fenntarthatónak tekinti-e. A támogatás hitelszerződéshez kötődő jellegére tekintettel az állapítható meg, hogy a jogalkotó célja szerint a babaváró kölcsön nem egy általános jellegű, gyermekek után járó támogatási forma. A jogalkotó a hitelképes jogalanyok, mint homogén csoport körén belül a Magyarországon élő, bizonyos életkor alatti, gyermeket vállaló házaspárokat kívánta – hitelfelvételre ösztönzésen keresztül – támogatásban részesíteni, vagyis azokat, akik reálisan akár három

gyermek születését, nevelését is vállalni tudják, ugyanakkor szociálisan nem rászorultak. A kölcsönfelvételhez kötöttségre és a babaváró kölcsön általában vett társadalom- és gazdaságpolitikai céljára tekintettel a homogén csoporton belül észszerű különbségtételnek minősíthető, hogy a jogalkotó életkori feltételhez (is) köti ezen típusú támogatás igénybevételét. Figyelemmel a támogatási forma kölcsönszerződéshez kötöttségére és a szociális ellátó rendszerhez való laza kapcsolatára, a jogalkotó nagy mozgástérrel rendelkezik a jogosulti kör kijelölésében a támogatási forma feltételeinek meghatározásában, a költségvetés teherbírása függvényében. Mivel ez a támogatási forma nem rászorultsági alapon, hanem kölcsönszerződéshez kötötten nyújt hiteltámogatási formában juttatást, ezért önmagában az életkori feltétel nem minősíthető észszerűtlennek, így diszkriminatív.

[74] 5. A kifejtettekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Babaváró Kr. 2025. január 1-től hatályos 4. § (1) bekezdés *a*) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította.

Budapest, 2026. június 16.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hende Csaba s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Polt Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
előadó alkotmánybíró